

De Duurzame GGZ: vragen 2021

Geachte leden van de Raad van Bestuur,

Klimaatverandering vormt een evident risico voor de volksgezondheid. De effecten op de leefomgeving en conditie van de mensheid verlopen via velerlei routes, van overstromingen door stijgende zeespiegels, droogtes in de binnenlanden, steeds verdere verspreiding van ziektes die voorheen 'tropisch' genoemd werden, toenemende UV-schade, bioaccumulatie van giftige stoffen in dier en mens tot aan effecten van de afnemende lucht- en waterkwaliteit. De WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) noemt klimaatverandering zelfs de grootste bedreiging van de wereldwijde gezondheid van de huidige eeuw.

Als medisch specialisten zetten wij ons in voor het welzijn van de mens. Tegelijkertijd produceert de Nederlandse gezondheidszorg 8,1% van de totale CO₂-uitstoot. Het nemen van maatregelen, die de impact op het klimaat verkleinen, verbetert uiteindelijk ook de volksgezondheid.

Eerder nam De Jonge Psychiater met Proud2bPsy de temperatuur op van de psychiaters zelf. Nu voelen wij de noodzaak om de blik te verbreden en ons met de temperatuur van de aarde bezig te houden. Wij lanceren daarom bij deze de **GGZ-duurzaamheidspoll**.

Wij hebben de indruk dat er onder psychiaters in het land veel bereidheid is om mee te denken over een duurzame manier om GGZ-instellingen en zorg in te richten. Maar door de toegenomen druk op de psychiatrie komen we hier wellicht niet voldoende aan toe. Toch geldt ook voor de psychiatrie mogelijk de patstelling dat als we niet snel in actie komen de druk op de psychiatrie in de toekomst verder zal stijgen door klimaatverandering.

Wij zouden het enorm op prijs stellen als u de vragen in bijlage namens uw instelling zou kunnen beantwoorden, ook, of misschien wel juist, als er nog weinig stappen richting een kleinere (*carbon*) *foot print* gezet zijn. De vragen zijn niet bedoeld om te veroordelen maar juist om een discussie op gang te brengen. Wellicht zou u wel bepaalde stappen willen zetten, maar lukt dat nog niet. Mogelijk kunnen de vragen helpen om bewuster te worden van mogelijke stappen en misschien heeft u wel suggesties voor ons.

Graag delen we na afloop ook de resultaten met u en kunnen we gezamenlijk kijken naar welke stappen te zetten zijn in de toekomst. De resultaten van onze poll zullen in een artikel worden opgeschreven en worden aangeboden aan een medisch tijdschrift. Tevens zullen zij op www.dejongepsychiater.nl verschijnen en mogelijk worden zij gepresenteerd op congressen en symposia. U kunt in uw antwoord aangeven indien u wenst dat we de antwoorden die u stuurt anoniem verwerken.

Zou u vóór 15 juli kunnen antwoorden? Wij realiseren ons dat u veel taken heeft, zeker in deze roerige tijden van bezuinigingen, Corona en andere zorgen. Toch denken wij dat ook voor de geestelijke gezondheidszorg klimaat een zeer belangrijke en urgente kwestie is. Mogelijk zal de komende Europese zorgplichtwet in de toekomst er ook voor zorgen dat het een verplichting wordt om milieuschade te minimaliseren.

Wij danken u bij voorbaat hartelijk voor uw tijd en aandacht.

Met vriendelijke groet,

Welmoed Krudop en Jurjen Luykx, psychiaters

Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer minuten duren.

Invuller naam:

Namens instelling:

Vinkje voor anoniem verwerken

(geschat) aantal werknemers instelling: 0-25, 25-150, >150

Geef bij de volgende onderwerpen aan in hoeverre u, als vertegenwoordiger van uw instelling, het met de volgende stellingen eens bent:

1. Duurzaamheidsbeleid is heel belangrijk voor onze instelling en de bestuurders.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
2. Duurzaamheid is een belangrijk thema voor onze medewerkers.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
3. Duurzaamheid is een belangrijk thema voor onze patiënten / cliënten.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
4. Het lukt tot nu toe niet om duurzaamheid of klimaatbeleid een wezenlijk onderdeel van onze beleidsstrategie te maken, omdat andere zaken (zorg, personeelsbeleid, etc.) steeds voorrang krijgen.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
5. Verduurzamen kost geld, maar als instelling/bestuur vertrouwen wij er op dat het op de langere termijn een besparing zal betekenen, bijvoorbeeld door afname van energieverbruik.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
6. Als instelling zouden wij gebaat zijn bij meer toelichting *waarom* verduurzamen van belang is.*
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens
7. Als instelling zouden wij gebaat zijn bij praktische handvatten over *hoe* te verduurzamen.*
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens

*deze twee vragen tegelijkertijd in beeld

8. Een gezondere leefomgeving, minder autogebruik, het eten van minder dierlijke eiwitten en vetten, minder bestrijdingsmiddelen in het voedsel en meer groen in en om de instelling zal uiteindelijk ook resulteren in gezondheidswinst voor onze cliënten / patiënten.
Volledig mee oneens – enigszins mee oneens – neutraal – enigszins mee eens – volledig mee eens

Nu volgen nog enkele andere vragen:

9. Wat zijn uw 3 topprioriteiten met betrekking tot het verduurzamen van de instelling?
Open vraag
10. Voert uw instelling op dit moment beleid met een concrete doelstelling op het gebied van energieverbruik?
Ja, namelijk ... – nee – gedeeltelijk
11. Is de energie die verbruikt wordt in uw instelling >50% groen?
Nee – Ja, onze instelling wekt de groene stroom zelf op – Ja, we hebben een contract bij een groene energieleverancier, te weten – Nee, maar een (klein) gedeelte van de energie wordt door ons zelf opgewekt
12. Voert uw instelling beleid op het vergroenen van woon-werk-verkeer voor medewerkers?
Nee – Ja, namelijk – weet niet
13. Spelen het klimaat en duurzaamheid een rol in de keuze voor een pensioenfonds, dat wel / niet investeert in fossiele brandstof (zie ook www.groen-pensioen.nl)?
14. Meet en monitort u de milieu- impact van uw instelling, bijvoorbeeld met de www.milieubarometer.nl?
Ja – Nee - weet niet
15. Is milieu-impact van geneesmiddelen (bijvoorbeeld productiebelasting voor het milieu of terechtkomen in het grondwater) een vast onderdeel van uw jaarplan?
Ja – Nee - weet niet
16. Voert uw instelling beleid op het niveau van recycling of circulariteit?
Ja – Nee - weet niet
17. Welke van onderstaande opties zouden wat u betreft het meest aantrekkelijk zijn om in uw instelling door te voeren vóór 2025? U kunt 1 tot 3 opties aanvinken.
- Energieverbruik 50% verminderen in de komende 10 jaar
 - Keuze voor een 100% groene energieleverancier (dat betekent: het bedrijf is duurzaam én levert 100% groene energie)
 - Daken op alle gebouwen (waar mogelijk) groen maken of bedekken met zonnepanelen

- Voeding voor medewerkers en patiënten/cliënten verduurzamen (pesticiden-vrij, lokaal geteeld, minimaliseren dierlijke eiwitten en toevoegen vleesvervangers, zonder plastic verpakken, etc.)
- Woon-werkverkeer vergroenen door alternatieven voor autoverkeer, zoals OV of (elektrisch) fietsen financieel te stimuleren
- Woon-werkverkeer vergroenen door de reisvergoeding voor autoverkeer op fossiele brandstof gefaseerd af te bouwen en over 4 jaar te staken
- CO2-compensatie doorvoeren door het planten van bomen op vaste basis, berekend naar de jaarlijkse uitstoot van de instelling
- Impact van medicatie op het milieu minimaliseren in overleg met specialisten op dit gebied en apothekers
- Optimaliseren van het recyclen van gebruiksmaterialen en verpakkingen
- Stimuleren van biodiversiteit door bewust te kiezen voor vaste (autochtone) planten en bloemen die bijen en vlinders trekken op werkterreinen

Hartelijk dank voor uw tijd.

Voor meer inspiratie en betrokkenen bij het thema zie ook:

[Home | Expertisecentrum Verduurzaming Zorg](#)

[Green-Paper-van-Werkgroep-Zorg-2025.pdf \(wz2025.nl\)](#)

[Milieu Platform Zorgsector](#)